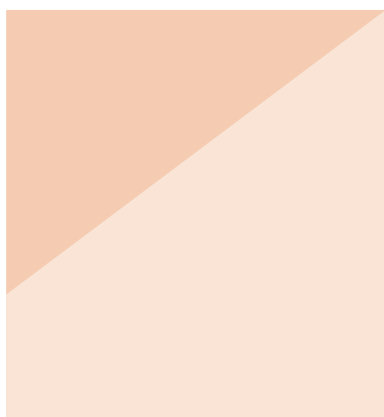

**BREID JE
WOORDEN-
SCHAT
UIT**

BREID JE WOORDEN- SCHAT UIT

Danielle De Smet
& Liesbet De Vuyst

ACADEMIA
PRESS

Uitgeverij Academia Press
Coupure Rechts 88
9000 Gent
België

www.academiapress.be

Uitgeverij Academia Press maakt deel uit van Lannoo Uitgeverij,
de boeken- en multimediativisie van Uitgeverij Lannoo nv.

ISBN 9789401495141
D/2023/45/236
NUR 113

Danielle De Smet & Liesbet De Vuyst
Breed je woordenschat uit
Gent, Academia Press, 2023, 136 p.

Eerste editie, 2020
Tweede editie, 2023
Vormgeving: Davine Peleman, Shareya Verheijen, Keppie & Keppie

© Danielle De Smet, Liesbet De Vuyst & Uitgeverij Lannoo nv, Tielt

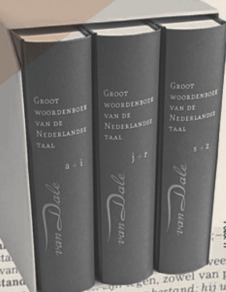
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

'Den Dikke' blaast 150 kaarsjes uit	6
Dikke	7
Een 'gebid' is geen 'gebit': taalfouten wijzen op tekort aan tekstbegrip	9
HOOFDSTUK 1: Academisch Nederlands	11
HOOFDSTUK 2: Nederlands en algemene taalkunde	18
HOOFDSTUK 3: Journalistiek en media	24
HOOFDSTUK 4: Marketing en reclame	32
HOOFDSTUK 5: Politiek	36
HOOFDSTUK 6: De financieel-economische wereld en de arbeidsmarkt	44
HOOFDSTUK 7: Politie en justitie	51
HOOFDSTUK 8: Oorlog	58
HOOFDSTUK 9: Wetenschappen	62
HOOFDSTUK 10: Sport	69
HOOFDSTUK 11: Mythologie en oudheid	76
HOOFDSTUK 12: Religie	80
HOOFDSTUK 13: Kunst	85
HOOFDSTUK 14: Maatschappij en lifestyle	90
HOOFDSTUK 15: Latijnse en Griekse woorden	95
HOOFDSTUK 16: Engelse, Franse en Duitse woorden	100
HOOFDSTUK 17: Woorden uit andere talen	107
HOOFDSTUK 18: Algemene woordenschat	112
Breid je woordenschat uit - alfabetisch op hoofdstuk	122
Bronnenlijst	134

Van A tot Z: wat u moet weten over hét woordenboek van de Nederlandse taal

'Den Dikke' blaast 150 kaarsjes uit

De Dikke Van Dale blaast 150 kaarsjes uit. En dat wordt vanavond gevierd in de Koninklijke Schouwburg van Den Haag. Tijd voor een eigenzinnige lezing van hét woordenboek van de Nederlandse taal. Van A tot Z. KRISTOF SIMOENS

Amsterdam (het)

De eerste editie van Van Dale verscheen in 1864 en werd samengesteld door de Amsterdamse broers Calish. Pas drie jaar later kreeg Johan Hendrik Van Dale, hoofdonderwijzer van Sluis, de opdracht het woordenboek te verbeteren.

berekening (de (v.); -en)

Volgens sommige berekeningen voegde de schoolmeester uit Sluis ruim 18.000 woorden toe aan de eerste editie. Dat bracht het totaal op 106.000.

centimeter (de (m.); -s)

In 1970 verscheen Van Dale voor het eerst in twee delen en sinds 1984 zelfs in drie. De dikste editie oit was de twaalfde uit 1992: 20 centimeter breed. De derde editie (1884) was met 7 centimeter de dunste.

dik (bn.)

De eerste schriftelijke vermelding van de bijnaam 'Dikke Van Dale' stamt uit 1907, in contrast met de 'tengere' Koenen. Toch werd die bijnaam pas vanaf begin jaren 60 echt gangbaar.

eerbetoon (het)

Pas in 1898 werd de naam van Van Dale officieel opgenomen in de titel van het woordenboek. Dat leverde hem eeuwige roem op en, in 1924, een standbeeld in Sluis. Bij ons kreeg hij een postzegel in 2005.

frietchinees (de (m.); -en)

Van Dale organiseert sinds 2007 ook de verkiezing van het Woord van het Jaar. De laureaten: Bokiproof (2007), swaffelen (2008), ontvrienden (2009), tensletje (2010), stoeproken (2011), frietchinees (2012) en selfie (2013).

(groot) dictee (het; -s)

De Dikke Van Dale wordt als scheidsrechter gebruikt bij het Groot Dictee der Nederlandse Taal, en tv-programma's als Tien voor Taal en Cijfers & Letters.

hippopotomonstroses-gepuddelaliofobie (de (v.); -en)

Samen met 'meervoudigpersoonlijkhedstoornis' het langste woord uit de huidige Van Dale. Het telt 35 letters en betekent 'ziekelijke angst voor lange woorden'.

internet (het; -ten)

In 1996 opende Van Dale zijn eerste website, Van Dale Taalweb. Drie jaar later kwam er de Belgische versie. In 2008 volgden de betalende onlinewoordenboeken en in 2009 de eerste apps.

jeugd (de (v.(m.)); g.m.v.)

Naast de Dikke Van Dale publiceert Van Dale ook jeugdwoordenboeken, vertaalde woordenboeken, handwoordenboeken, etymologische woordenboeken, synoniemenwoordenboeken en zelfs een Scrabble-woordenlijst.

kaartenbak (de (m.); -ken)

Tot de komst van de computer in de jaren 80, noteerden de samenstellers nieuwe woorden en uitdrukkingen op kaartjes die ze alfabetisch in kaartenbakken klasseerden.

lichtgewicht (het; g.m.v.)

De tweede editie (uit 1874) was met 1,046 kilogram de lichtste, de drie boekdelen van de huidige editie zijn met liefst 6,163 kilogram de zwaarste.

misteoreolen (bn.)

Heel af en toe gaat ook Van Dale de mist in. Zo verscheen in de elfde editie plots het woord 'misteoreolen'. Dat moest bij nader inzien 'mistevreden' zijn. Tot groot jolijt van schrijver Herman de Coninck, die er een column over schreef.

naam (de (m.); -en)

In ons land dragen zestig mensen de familiennaam Van Dale (bron: www.familiennaam.be). De spellingvarianten Van Daele en Vandaele leveren respectievelijk 4.059 en 3.237 personen op.

officieel (bn.)

Van Dale hanteert altijd de 'officiële spelling' van het Nederlands. Behalve tijdens de roemruchte periode 1995-2005. Toen vocht de redactie een taalkundig dispuut uit met de Nederlandse Taalunie, uitgever van het Groene Boekje.

publicatie (de (v.); -s)

Volgend jaar verschijnt de vijftiende editie van Van Dale, wat het publicatierime op één editie om de tien jaar brengt. De zesde editie, die van 1924, heeft er de langste carrière opzitten: door de Tweede Wereldoorlog was het wachten tot 1950 op de zevende.

quasi (bw.)

Tot in de tiende druk hield Van Dale vol dat 'blamage' een Frans woord was. Tot Willem Frederik Hermans in 1979 onthulde dat het woord in het Frans helemaal niet bestaat. Sindsdien staat er het label 'quasi-Frans' bij, bijna Frans dus.

Ruud

De vijftiende editie, die in de herfst van 2015 verschijnt, krijgt ook een Vlaamse hoofdredacteur, Ruud Hendrickx. 'Ja, daar is dat jongetje dat op z'n tiende het woordenboek leerde kennen, een beetje trots op, aldus de taaladviseur van de VRT.

spookwoord (het; -en)

Van Dale smokkelt in elke editie 'spookwoorden' om plagiaat te kunnen bewijzen. 'Honduree' was er zo eentje en betekende volgens de elfde, twaalfde en dertiende editie: 'Papierje dat tussen voorverpakte plakjes ham, kaas, e.d. wordt gelegd.'

trefwoord (het; -en)

De huidige papieren editie van Van Dale (uit 2005) telt alles samen 4.464 pagina's en bevat 223.467 trefwoorden in de drie boekdelen (en 268.826 op de cd-rom).

uitheems (bn.)

De meeste uitheemse woorden zijn van Franse, Engelse, Latijnse, Griekse of Duitse herkomst. Maar Van Dale bevat ook trefwoorden uit het Laps ('jolk' = Laplandse zangstijl), het Wolof ('mbalax' = Senegalese zangstijl) en het Nepalees ('pashmina' = kasjmieren sjaal).

vallen (ww.)

Het trefwoord met de meeste verschillende betekenissen is 'vallen': het telt er liefst 77.

woordenschat (de (m.); g.m.v.)

Onderzoek van de UGent toont aan dat Nederlanders en Vlamingen gemiddeld 38.000 woorden kennen. Dat lijkt veel, maar in Van Dale staan er zeven keer zoveel!

x (de (v.(m.)); -'en)

De letter X is met amper 109 trefwoorden de minst populaire beginletter in de Van Dale, de S is de meest gebruikte startletter met liefst 25.557 trefwoorden.

ypsoon (de (v.(m.)); -s)

Johan Hendrik Van Dale moest door ziekte de strijd staken aan de letter Y. In 1872 overleed hij aan de pokken. Zijn assistent, hulponderwijzer Jan Manhave, zou de editie afwerken.

zeurkou (de (v.(m.)); -en)

'Wat de Bijbel is voor de dominees, dat is de Grote Van Dale voor de overige zeurkouzen', sneerde Willem Frederik Hermans in 1977 in zijn Boze Brieven van Bijaart.

INFO Verhalen over taal - 150 jaar Van Dale, samengesteld door Wim Daniels, Van Dale Uitgevers, 2014.

Dikke

Hij heet de dikke en wordt 150. Dat wordt volgende week gevierd. Ik ben dol op mijn dikke. Ik heb er al enkele van gehad en ze werden almaar lijviger. Zwaarlijviger. Dik van woorden. Bij mijn geboorte kwam hij nog in één deel. Intussen is hij verdrievoudigd. Een boek is ook maar een mens.

Veel dikker, denk ik, zal hij niet worden. Ze kunnen hem nu bovendien zo dun maken dat hij in een gleufje past. Zelfs op een stip op mijn bureaublad. Maar al hangt hij straks als een geest in de cloud van mijn werkkamer, tot mijn laatste woord zal hij pal op het werkblad staan. Waar hij al staat sinds ik werk.

De dikke is een woordenboek en zijn doopnaam is Van Dale. Zijn hele roepnaam is De dikke Van Dale. U kent hem vast, ook al is hij niet in huis. Ik noem hem nooit de dikke. Hij is veruit het sierlijkste boek dat ik heb. Hij is ook het enige met twee leeslintjes. En alles met leeslintjes heb ik graag in huis: levensgeschiedenissen, derrières, naslagwerken.

Ikzelf heb hem bij mijn weten altijd in huis gehad, al lang voor ik een huis had. Meer zelfs, jarenlang wás hij mijn huis, waar ik ook verbleef. Althans, het leek of ik overal vooral in hem woonde, zo dagelijks bezocht ik hem. En nu ik al jaren een huis heb, staat hij nog altijd als een huis op het werkblad.

Ik overdrijf nauwelijks. Uren heb ik doorgebracht in het woordenboek. Ik begrijp zelfs niet helemaal dat niet iedereen die een taal spreekt, het woordenboek van zijn taal in huis heeft. Tegelijk, iedereen is zijn eigen woordenboek. Elke mens is een ademende woordenschat. Zelf heb ik een schat in huis die er al vanaf haar eerste woordjes dagelijks wel een onbekend uitflapt. Had ik al die uitvindingen met de jaren opgeschreven, ze had nu haar hoogsteigen dunne dikke.

***Alles met leeslintjes heb ik graag in huis:
levensgeschiedenissen, derrières, naslagwerken***

Met de jaren is het bladeren wat verminderd. Als het snel moet gaan, klik ik. Maar als er tijd is, kan ik er nog altijd heerlijke uren in doorbrengen. Want wat wemelt het op elke bladzijde van vindingrijkheid, geestigheid en zinnelijkheid. En hoe fabelachtig is het niet, dat wij dat allemaal ooit hebben bedacht. Gewoon al pratend. Levenslang. Een kwart miljoen woorden met 309.000 betekenissen. Allemaal verwekt uit 26 letters. Faut le faire.

En dan zwijg ik nog over alles waar de dikke niet over spreekt. Want hoe onuitputtelijk en mededeelzaam hij ook is, hoezeer hij ook de driedelige sterrenkaart is van mijn taal, het spraakzaamst is hij buiten zijn bladzijden. Buiten de oevers van zijn boekdelen. Bijna dagelijks, ook naast mijn schat in huis, hoor of lees ik wel ergens een woord dat blijkbaar (nog) niet in hem thuishoort. Dagelijks immers groeit hij aan. Buiten zichzelf. Naast de officiële dikke dijt in huizen, straten en trams dagelijks een levende dikke uit. Maar ook dagelijks verdwijnt er wel een woord, voorgoed, wegens niet meer gebruikt door zijn 23 miljoen gebruikers. Woorden zijn ook maar mensen.

En zo staat hij, de dikke, die ik nooit de dikke noem, al lange jaren op de werktafel: als een mens. Bijna dagelijks neem ik haar even ter hand, spreid haar, blader in haar schat, verleg een beetje het leeslint, neem hier en daar iets in de mond, luister naar haar klanken, sluit haar weer en zet haar opnieuw overeind op het werkblad.

Als de drie gratiën, altijd binnen handbereik. Ik weet niet wat ik zonder hen zou doen. Een beetje in mijn blootje, sprakeloos, als een zin zonder woorden, een woord zonder betekenissen, naar de wereld staren? Soms weet ik het simpelste niet meer. Wat geluk precies betekent, of muizenissen ('probleem waarvan men het hoofd vol heeft') of spiegellei of hoeën ('hoe roepen'). Dan blader ik het op. Och ja natuurlijk, denk ik dan. En dan kan ik weer even verder.

Bernard De Wulf (in dSWeekblad, 23/08/2014)

Een 'gebid' is geen 'gebit': taalfouten wijzen op tekort aan tekstbegrip

Professoren krijgen wat te lezen tijdens het verbeteren van examens. Maar het gaat verder dan dat. Studenten komen moeilijker tot redeneren en kennen vaak academisch taalgebruik niet. Hoe gaan professoren daarmee om?

Het beleid loopt spaak. Aan hetzelfde zeel trekken. Analogie. Dienstbetoon. Matigend effect. Professor Carl Devos (UGent) en zijn assistenten trokken grote ogen toen op het examen politicologie bleek dat verschillende woorden en uitdrukkingen in de vraagstelling bij veel studenten geen enkel belletje deed rinkelen. 'Opvallend veel studenten vroegen uitleg om de vragen te begrijpen. Terwijl het om standaardformuleringen uit de Nederlandse taal gaat', vertelt Devos. En toen moest het verbeteren van de open vragen nog beginnen. 'Dat viel dik tegen', zegt hij.

Bij veel professoren en lectoren leeft het gevoel dat het taal- en kennisniveau van studenten erop achteruitgaan. Vorige week kaartten enkele docenten al het 'taalbloedbad' aan dat ze in examens aantreffen. 'Ik heb het gebruik van taal zien afnemen sinds 2000. Qua schrijffouten waren dit jaar "gedefinieert, implicieerd, waarvoor geldt, getoont" de toppers', zegt Ann Dooms, wiskundige aan de VUB. 'Een nawee van corona? Een gebrek aan leerkrachten? Het is alvast niet zo dat ze de woorden nooit geschreven zien, want ze komen veelvuldig voor in de cursussen. Er lijkt dus ook iets mis met het opnemen van woordbeelden.'

Ook op het examen anatomie slagen studenten erin om bij de afbeelding van een paard 'gebid' in plaats van 'gebit' te schrijven, zegt Peter Cornillie, die aan de UGent lesgeeft aan dierenartsen in spe. Maar de laatste jaren valt hem iets anders op. 'Bij flagrante spelfouten is het eens vloeken en doordoen. Echt opvallend is dat studenten in discussies of debatten minder goed kunnen redeneren. Ze krijgen hun gedachten niet helder op papier – een grote tekortkoming.' Ook Dooms kaart dit aan.

Of er ook effectief sprake is van een achteruitgang, is moeilijk met zekerheid te stellen. De taalproblematiek is alleszins niet nieuw, zegt Elke Peters, docent taalkunde (KU Leuven). 'Meer dan kleine taalfouten, moet taalbegrip een absoluut aandachtspunt zijn', vertelt ze. 'In een hoorcollege wordt een bepaald soort taal gebruikt – academisch taalgebruik. Wie over die academische woorden struikelt, komt heel moeilijk tot tekstbegrip of de verwerking van leerstof.'

Dat academische register beheersen, is een pijnpunt. Het gaat dan niet over jargon, maar over woorden als perceptie, analytisch of consistent. Zowel het secundair als het hoger onderwijs draagt hierin een verantwoordelijkheid. 'In het secundair moeten rijke teksten aangeboden worden. Ook langere teksten. Met expliciete aandacht voor woordenschat en dus ook meer academische woorden. In het hoger onderwijs blijft het belangrijk om de aandacht te vestigen op de verschillen tussen taalregisters.'

GEBREK AAN DISCIPLINE

Maar wat doe je er ondertussen aan als prof? 'We hebben erover gediscussieerd, maar elke dt-fout sanctioneren doen we niet', zegt Devos. 'Als we dat zouden doen, zou het cijfer nog lager uitvallen.' Het is ook iets wat niet onder zijn corebusiness valt, zegt hij. 'Zeker in het eerste jaar, met groepen van achthonderd studenten, is dat niet wenselijk of mogelijk. Later in de bachelor geef ik bij fouten in papers wel stevast feedback', zegt hij.

Devos probeert studenten ook aan te moedigen woorden zelf op te zoeken. Een attitude aan te leren, omschrijft hij het zelf. 'Eigenlijk verwachten we dat studenten in het middelbaar veel van die courante woorden leren kennen. Dat kunnen wij niet remediëren, wij hebben andere leerdoelstellingen. Iemand kende op een examen het woord "respectievelijk" niet. Ik heb het opgezocht. Het staat vijftig keer in het handboek. Dat een student dat vijftig keer leest en nooit opzoekt, begrijp ik niet. Ik merk vaak een gebrek aan – het klinkt zo ouderwets – discipline.'

Dooms omcirkelt dan weer iedere fout. Studenten die om feedback vragen, spreekt ze erop aan. 'Tijdens de begeleiding van thesissen leg ik ook de nadruk op mooie talige formuleringen van redeneringen. In die zin werkt en evalueert een opleiding wiskunde dus wel actief op taal, maar niet actief op schrijffouten', zegt ze. Dooms benadrukt dat 'het academisch onderwijs dient om zich voort te bekwamen in een gekozen richting, niet om cruciale niet-behaalde eindtermen van ons middelbaar te remediëren'.

Ook bij de diergeneeskunde botsen ze op die grenzen. 'Wij zijn geen taalspecialisten. We verwachten dat studenten de basis onder de knie hebben', luidt het. Waar dat niet het geval is, verwijzen de professoren graag door naar de centrale diensten van de universiteit, waar sessies academisch schrijven gegeven worden.

ONPROFESSIONEEL

Over het belang is iedereen het wel eens. 'Taal en taalgevoeligheid zijn niet alleen in onze discipline cruciaal, maar in alle humane wetenschappen', zegt Devos. 'We gebruiken taal om de werkelijkheid te omschrijven.' Maar het gaat verder: taal is bepalend voor een verdere carrière. 'Wie geen nota kan schrijven voor zijn afdelingshoofd, of geen verzorgd document kan delen namens zijn of haar instelling, is geen goede werknemer.'

Hetzelfde geldt voor wiskundigen van wie men zorgvuldig geformuleerde redeneringen en een oog voor detail verwacht. Cornillie besluit voor zijn vakgebied: 'Van een dierenarts verwacht je uiteraard dat die goed is in het vak. Maar taal heb je zo vaak nodig. Voor een doorverwijsbrief, om maar iets te zeggen. Wie expert wil zijn, moet ook zo overkomen op taalgebied. Wie onzorgvuldig schrijft, denkt niet alleen onzorgvuldig. Hij of zij haalt ook zijn of haar professionaliteit onderuit.'

Klaas Maenhout, De Standaard, 6 februari 2023

HOOFDSTUK 1

Academisch Nederlands

BASISWOORDENSCHAT

1.1 WELK WOORD, DAT JE AAN DE UNIVERSITEIT OF DE HOGESCHOOL REGELMATIG HOORT, WORDT HIER OMSCHREVEN EN PAST IN DE ZIN

1. *Eigen aan een universiteit of hogeschool:*
Professoren vinden het verontrustend dat studenten minder goed kunnen redeneren en dikwijls het _____ taalgebruik niet meer kennen.
2. *Op de mededelingenborden:*
Vanmorgen las ik _____ dat docent Verstraeten de hele week afwezig is.
3. *Auditorium, gehoorzaal:*
Het openingscollege van professor Vermoesen trekt altijd heel wat geïnteresseerden. Daarom vindt het plaats in de grootste _____ van de universiteit.
4. *Beperking van het aantal studieplaatsen voor een opleiding:*
Sinds 1997 geldt er voor de opleiding Geneeskunde een _____ . Geïnteresseerden moeten eerst deelnemen aan een toegangsexamen.
5. *Leerplan:*
Het _____ van onze opleiding heeft ingrijpende veranderingen ondergaan om nog beter tegemoet te komen aan de verlangens van het werkveld.

6. *Doceren:*
De prof liet zijn studenten weten dat hij deze namiddag aan de hele groep _____ zal lesgeven.
7. *Met ambtsrust:*
De _____ hoogleraar werd gelauwerd voor zijn voortreffelijke loopbaan.
8. *Praktijkles:*
De docent liet zijn studenten weten dat het _____ met grammatica oefeningen deze namiddag wegvalt.
9. *Officiële bekendmaking door het hoofd van een faculteit:*
Tijdens de _____ van de eindejaarsstudenten haalde de _____ scherp uit naar het beleid van de minister van Onderwijs.
10. *Een brede kennis hebben:*
Hoewel hij professor is, kan je hem bezwaarlijk een _____ man noemen.
11. *Directeur van een hogeschool of universiteit:*
Drie _____ van de grootste universiteiten van Vlaanderen willen het inschrijvingsgeld verhogen.
12. *Opvoedkundige:*
De _____ onderzocht welke methoden echt werken om spijbelen tegen te gaan.
13. *Praktijksituatie:*
In de volgende _____ lees je hoe een marketingverantwoordelijke een nieuw product op de markt brengt.
14. *Cursusmateriaal:*
In die _____ EHBO staat duidelijk uitgelegd hoe je een persoon kan reanimeren.

15. *Verhandeling, verslag van een onderzoek:*

Die studente won een prijs voor haar _____ over zelfmoordpre-
ventie.

1.2 WELK WERKWOORD WORDT OMSCHREVEN EN MAAK ER ZELF EEN ZIN MEE

analyseren, differentiëren, doceren, excelleren, expliciteren,
inventariseren, notuleren, nuanceren, parafraseren, poneren,
recapituleren, refereren aan, remediëren, screenen, specificeren

1. Aantekeningen maken, notities nemen

2. Verduidelijken

3. Samenvatten in je eigen woorden

4. Iemands geschiktheid voor een bepaalde functie onderzoeken

5. Uitleggen, verklaren, toelichten

6. Kort herhalen, resumeren

7. Onderscheiden, uitblinken

8. Lesgeven

9. Ontleden, ontrafelen

10. Verhelpen, genezen, beter maken

11. Verduidelijken door meer details te geven

12. Verwijzen naar

13. Stellen

14. Oplijsten

15. Onderscheiden

1.3 VUL DE ONTBREKENDE WOORDEN OP DE JUISTE PLAATS IN

1. Beslis in een multiplechoicetest pas welk antwoord je aankruist als je elk _____ (keuze) grondig hebt gelezen.
2. De studenten vonden de maatregel om hoofddoeken te verbieden heel _____ (willekeurig), want petjes waren wel toegelaten in de les.
3. Ons handboek bestaat uit vijf _____ (delen): grammatica, spelling, taalzuivering, stijl en woordenschat.
4. Om _____ (doeltreffend) te studeren moet je ervoor zorgen dat je door niets afgeleid wordt.
5. Meer en meer wordt er van docenten verwacht dat ze _____ (meegaand) zijn en dus multi-inzetbaar.

6. Lessen waarin veel _____ (wisselwerking) is tussen de studenten en de docent zijn doorgaans heel boeiend.
7. Docenten slagen erin om hun studenten _____ (onbevooroordeeld) te beoordelen.
8. Als studenten elkaar moeten evalueren, merk je dat dat eerder _____ (partijdig) gebeurt.
9. Ik begrijp jouw argumentatie niet echt. Zou je dat met een _____ (passend) voorbeeld even kunnen toelichten?
10. ‘ _____ (net zoals bij) de masterproef, mogen we dat programma nu ook gebruiken om plagiaat op te sporen in andere werkstukken’, legt de docent aan zijn collega’s uit.
11. De student kon door omstandigheden niet deelnemen aan de praktijkles, maar hij kwam zelf met een _____ (opbouwend) voorstel om de gemiste leerstof in te halen.
12. Het is geen _____ (vanzelfsprekendheid) om die cursus te studeren omdat ik geen Latijn kreeg in het secundair onderwijs.
13. Wat een lastige les! Ik zal al blij zijn als ik de _____ (belangrijkste punten) kan onthouden.
14. De student was ervan overtuigd dat hij zijn _____ (veronderstelling) kon staven aan de hand van een aantal doorslaggevende argumenten.
15. Gebruik voor je paper het _____ (opmaakdocument) dat op de homepage van de school te vinden is.
16. Bij die opdracht evalueren we niet enkel het eindresultaat, maar ook de _____ (voortgang).
17. De stagebegeleider was enthousiast over de professionele _____ (houding) van de student.

18. Hij gebruikte voor zijn masterproef vooral _____ (indirecte) bronnen, waardoor veel hoofdstukken niet genuanceerd genoeg zijn. Hij had beter _____ (directe) bronnen kunnen raadplegen.
19. Wees in je verslag _____ (eenduidig) bij het gebruik van leestekens.
20. Wetenschappers benaderen alles altijd zo _____ (verstandelijk) mogelijk.

UITBREIDENDE WOORDENSCHAT

1.4 VUL DE ONTBREKENDE ADJECTIEVEN/BIJWOORDEN OP DE JUISTE PLAATS IN

accuraat, basaal, cognitief, consistent, intrinsiek, legio, narratief, pejoratief, plausibel, pragmatisch, proactief, triviaal

1. De student Toegepaste Taalkunde maakte een _____ (nauwkeurig) vertaling van dat boek.
2. Studenten die zich uit pure interesse in de leerstof verdiepen, hebben een _____ (inwendig) motivatie. Die verhoogt hun slaagkansen.
3. “Je schetst een heel _____ (ongunstig) beeld van de kwaliteit van ons onderwijs”, zei de voorzitter van de Onderwijscommissie.
4. De eerste jobbeurs voor beginnende leraren wil _____ (waarbij je vooruitdenkt) een antwoord bieden op het nijpende lerarentekort.
5. De dienst Taalondersteuning biedt een _____ (logisch samenhangend) en uitdagend programma aan om op korte tijd een _____ inzicht te krijgen in de Nederlandse grammatica.

6. Hij schreef een prima werkstuk over de _____ ontwikkeling van een kind dat in armoede opgroeit.
7. Zijn wetenschappelijk verslag viel helemaal uit de toon door zijn _____ schrijfstijl.
8. “Dat zijn _____ (aanvaardbare) argumenten en toch overtuig je me niet”, sprak de lector tegen de student.
9. De studentenraad denkt na over een _____ oplossing voor het spijbelprobleem.
10. De voordelen van deze monitoraatslessen zijn _____, maar voor veel studenten zijn ze _____.

1.5 VERKLAAR DE CURSIEVE WOORDEN

1. Via *deductie* weet ik hoe ik dat woord correct moet spellen.

2. Tijdens zijn *exposé* kwam de student met duidelijke standpunten, die hij met vuur verdedigde.

3. Tot een algemene *consensus* komen tijdens de deliberatie, bleek niet gemakkelijk te zijn voor veel docenten.

4. Elke evaluatieopdracht heeft *repercussie* op het leerproces van de student en op zijn attitude ten opzichte van het vak.

5. Bij de start van het academiejaar maakte de student een luie indruk en die beïnvloedt vandaag nog altijd de *perceptie* van de docent.
